

bi edina mohamedanska država v Evropi nehala in da bi stopile mesto nje v život deloma samostalne krščanske države, deloma pa naj bi se zjedini tisti deli, ki mejijo na naše cesarstvo, s trojedno kraljevino (Hrvatsko Slavonijo in Dalmacijo) v jedno telo pod vladarstvom prejasne Habsburške dinastije. Ustavoverna vlada v Ljubljani tabora ni dovolila in ga je prepovedala. Ali to nič ne dene. Svet je dovolj jasno zvedel, da Slovenci in avstrijski Slovani sploh o koristi Avstrije drugače mislimo, kakor turkoljubni Magjari in ustavoverni Nemci. Drugo prepuščamo Bogu in odločbi svilega cesarja, kateri bodo gotovo pravo zadeli!

Resolucije ali sklepi

splošnega shoda avstrijskih katoličanov na Dunaju
meseca maja 1877.

F. Cerkvena umetelnost.

I. Premišljevajé, da pri cerkveni umetelnosti ni toliko gledati na srečen uspeh pri posameznih umetnijskih izdelkih, marveč da se ima ozirati posebno na razširjeno delovanje, na zboljšanje splošnih misli gledé cerkvene umetelnosti ter na iz njih rodivši se oblaženejši duh, in da se kaj takega le po vzajemnem sodelovanju mnogih oseb, zedinjenih po zvezah in društvih doseže; premišljevajé, da si je res ondi, kder so nastala društva za cerkveno umetelnost, pot odprlo umetnijsko prizadetje, naslanjajoče se na temeljiti poduk in za ustrežanje cerkvenim zahtevam srečno delajoče, in da se ima to kot sad društev za cerkveno umetelnost priznati, da so torej rečena društva delovala z dobrim uspehom; premišljevajé, da se po takošnih umetnijskih društvih priredjajo delovalna središča, iz katerih se umetnijske koristi, udeležbe in uspehi dalje na okrog širijo, in da za taka delovalna središča posebno dobro sodijo središča škofij; premišljevajé, da so shodi katoličanov, zborujoči na Nemškem, v Belgiji in Italiji, snovanje društev za cerkveno umetelnost iz davna že živahno odobraval in splošno priporočali: izreka shod avstrijskih katoličanov svojo radost pa tudi priznanje uspešnemu delovanju cerkvenim umetnijskim društvom, nahajajočim se v škofijah: v Lincu, v Briksenu, v Tridentu, v Pragi, v Gradcu, ter pristavlja željo pa tudi upanje, da bodo prelepi zgled na skorem posnemati začele tudi druge škofije v cesarstvu, ter predlaga ob enem velečestitim škofijskim predstojnikom z polnim spoštovanjem prošnjo, naj blagovolijo snovanje cerkvenih umetnijskih društev pri svojih sedežih pospeševati in kot cerkvene zavode vselej pod svojo varstvo sprijemati.

II. Premišljevajé, da cerkveni glasbeni zbori v cesarstvu z malimi izjemkami ne ustrezajo ne tirjativam umetelnosti sploh, ne zahtevam liturgije posebič (redu službe božje), ker pravila, katera je Cerkev glede liturgičnih besed in zastran duha liturgične, t. j. božjeslužbene, glasbè izdala, v

nemar puščajo ter od Cerkve zaukazano liturgično petje, t. j. št. Gregorijev koral, popolnem zane-marjajo, v figuralnem petju in muziki pa lovijo po teatralnih učinkih ter iščejo samohvalo skladateljev in razveseljevanje poslušalcev veliko bolj, kakor pa počestenje božje in spodbudo ljudi k pobožnim mislim in občutkom; premišljevajé torej, da katoliški cerkveni glasbeni zbori po škofijah cesarstva potrebujejo nujne poprave; premišljevajé, da se mora poprava, ako hočemo, da bo res cerkvena, vršiti pod vodstvom cerkvene gosposke in edino le v duhu in po pravilih liturgike; premišljevajé, da nam takošna znamenja popravljevalnega delovanja kaže „društvo sv. Cecilije za dežele nemškega jezika“ osnovano, ker je na pismeno prošnjo prečestitega nemškega škofijstva p. tudi velikega dela avstrijskih škofov od sv. rimske stolice bilo z odpisom od 16. dec. 1870: „Multum ad movendos animos“ potrjeno in dalje ker rečeno društvo na popravo katoliške cerkvene glasbe deluje in njo izvršuje v duhu liturgične postavo-dajave, na podlagi št. Gregorijevega koral z posebnim ozirom na klasično ali izgledno cerkveno muziko ali skladbo v 16. in 17. stoletju, katero je vseskozi navzeto liturgičnega duha; premišljevajé, da se je imenovano društvo od l. 1870, naprej vsled osnovanja podružnih društev po škofijah in posameznih okrajih tudi v našem cesarstvu razširilo, predlaga shod avstrijskih katoličanov predsednikom dotičnih podružnih društev prošnjo, naj delajo pri prihodnjem občnem zboru društva sv. Cecilije za vse dežele nemškega jezika na to, da se bodo odpravile ovire, katere razširjenje ovega društva po vseh deželah našega cesarstva zabranjujejo („Länder deutscher Zunge“); premišljevajé naposled, da zamore „društvo sv. Cecilije za vse dežele nemškega jezika“ uspešno delovati zlasti tam, kder se duhovščina in učiteljstvo z gojenjem cerkvene muzike marljivo peča, predlaga shod avstrijskih katoličanov velečestitem škofom in samostanskim prednikom preponizno prošnjo, naj pri svojih stolnih sedežih in cerkvah v obstoječe že glasbenke šole, pa tudi v one, katere se še bodo osnovala, uvedejo liturgično glasbo, ter priznava kot potrebno, da se bogoslovcem kmalu iz začetka, kakor tudi učiteljskim pripravnikom, po poduku v liturgični muziki, oziroma v orgljanju in skladoslovju, pomaga do potrebne sposobnosti: djanski sodelovati pri popravi cerkvene muzike.

Gospodarske stvari.

Dober svet o zamakanju raznega sočivja na vrtu.

M. Največkrat se zamakajo le mlade ravno posajene sajenice, da se tinf preje in gotovejše primejo in zarastejo. Za nekatere sorte sočivja bi bilo sicer zamakanje tudi v poznejšem času zelo koristno, ali premnogi drugi opravlki in pomanj-

kanje potrebne vode le predostokrat to koristno delo zabranjuje.

Kolikokrat in o katerem času se imajo povrtne rastline zamakati, to je odvisno deloma od sočivnih rastlin samih, deloma, in rekel bi najbolj, od vremena in letnega časa. Neovrgljiva pravila se ne dajo lahko o tem postaviti. O hladnejšem letnem času, kakor spomladi in jeseni se najbolje o poldnevni urah poliva, da so rastline do večera zopet osuše, da jim morebitna slana tim manj škodovati more. V poletnih mesecih je navečerno polivanje za rastline, da se primejo, največega vspeha, kajti po noči se prej in lagleje okrepijo, da jim potem podnevno solnce srčnih listkov ne more več zamoriti. Sočivne rastline skozi celi čas njihove rasti polivati zasluži le takrat navsvetovano biti, kečar se more, kolikokrat se potreba pokaže, to tudi storiti. Če pa to ni mogoče, ima tako polivanje dostikrat več škode, kakor koristi za rastline tako, da je boljše, da v takih okoliščinah zalivanje popolnoma rajše opusti. Kumare in selar potrebujejo za svoj popolni razvitek mnogo vlage, in to je skoraj edino sočivje, ki večkratno polivanje med rastjo nepogojno potrebuje. Fižol pa se še ne sme polivati, ker začno stebila prelahko guniti, ako imajo preveč vlažno.

Kako z kokošjo ravnati, ki je vsled ktere notrajne boleznii vzbolela.

M. Ni je skoraj živali, ki bi imela tako izvrstno dober želodec, kakor ga ima ravno naša domača kokoš. Ona prebavi in prekuha in vendar pri jedi ni celo nič izbirčna, vse najtežje in vse najtridejše hrane čudovito lahko in hitro. Ona jê takorekoč celi dan, če se ji le sprememba v hrani podaja. Tej vse hvalsvredni lastnosti pa stoji druga prav huda nasproti, namreč to, da kokoš brz preneha jesti, kakor hitro jo ktera notranja bolezen zgrabi. Krava, konj, pes, druge domače živali, če tudi bolene, še vedno vsaj od boljših in jim priljubljenih jedi nekaj k sebi vzamejo, le bolena kokoš preneha popolnoma jesti, zapusti drugo družbo in si poišče kje kak samotni kotič. Večidel, posebno na deželi, kjer je dosti drugega najnejšega dela, se taka bolena žival še vidi ne, kamoli posebno obrajta. Prepusti se skoraj vselaj sami sebi in nasledek je gotova smrt. Drugače navadno ravna umni kokošji rejnik ali kokošinek, ki ima svoje kokoši na tesnejšem prostoru vedno pred očmi in tako vse bolezninske prikazni lahko zagleda. Prebral bode v kaki knjigi, če se že prej o kokošjih boleznih ne zastopi kaj, kar je tam o njih zapisanega in tudi nasvetovane pomočke našel in si jih poslužil. Vendar pa, kakor skušnja uči, razni pomočki pri notrajnih boleznih pri kokoših le prav malokdaj pomagajo. Bolene kokoši poginejo z zdravili in brez zdravil samo iz tega vzroka, ker bolene ne jejo in tedaj zagladijo. Najboljše je takim bolnim živalim neprašaje po pravem bitju boleznii lahke, mehke jedi,

kakor meso, putrov kruh, v mleko razmočen pšeničen kruh itd., sem ter tje kako zdrobljeno peprovo zrno podati brez vseh drugih zdravilnih sredstev. Marsiktera žival se na tak način pogina otme. Zdravila le redkokedaj pomagajo.

Okrajna kmetijska razstava v Radgoni se bo vršila 29., 30. septembra in 1. oktobra 1877. Za najizvrstniše izstavljene predmete se bodo delivale premije v zlatu in srebru; pripravljenih je tudi več srebrnih in bronastih svetinj in diplom za odlikovanje. Predmeti, ki se zamorejo na razstavo poslati, so: živina: konji, govede, svinje, ovce, kunci, perjad, bčele itd., poljedelski pridelki, grozdje, sad, vino, slatine, potem poljedelsko orodje, mašine, učilne priprave. Za tri dni razstave je priredjena tudi posebna pokušnica vin in pive, potem prodaja strdi, dirka z konji, streljanje v tarčo, razstava učilnih sredstev itd. Kdor hoče kaj na razstavo poslati, mora to najprvle naznaniti do 31. avg. razstavinemu odboru v Radgoni, čije predsednik je Rihard plem. Kodolič, tajnik pa g. Gottlieb Stopper. Kdor pa tega neče, se lahko oglasi pri za ta posel posebič odločenih gospodih. Ti so: v Negovi g. Schedewy, v Cmureku g. Schlangenberg, v Ljutomeru g. Matija Zemljič in g. Avgust Schenkel, v Mariboru g. Franc Perko, pri sv. Lenarta g. Spitzky mlajši, v Ptuju g. Wibmer, v Ormužu g. dr. Geršak in g. Ferd. Kada, v gornji Lendovi g. plem. Almasy, v Soboti g. Karl Kipferling, in v Canjkovi g. župnik Borovnjak. Poslani predmeti se bodo na ogledovanje razstavili v meščauski šoli in bližnjih prostorijah v Radgoni.

Sejmovi. 13. avgusta: sv. Lorene v puščavi, Veržej; 14. avgusta: Gora pri Ptaju; 16. avgusta: Lembah, Pobrež (sv. Vid), Mozirje, Sevnica, Vozenica, Straden, Strass; 17. avg. Jarenina, 18. avg. pri Devici Mariji v puščavi, Sloj, Gradeč.

Dopisi.

Iz Kases v savinjski dolini. V naši prijazni vasiči na desnem bregu Savinje, kaké četrt ure nad Petrovčami so našli te dni slan zdravilen vrelec, kateri utegne za celo okolico prav važen postati. Sredi krasnega gozda je travnik posestnika Korenta, kder je pa še pred 3 leti soseski ribnik bil. Tega je namreč omenjeni gospodar kupil in vodo odpeljal. Travniki je se vé da še zdaj močviren in tu pa tam stoji, posebno ob deževnem vremenu, kaka mlaka. Pastirji so že več časa opazovali, da živina to vodo silno rada pije in to ne samo za žejo. Ko je gospodar to zvedel, našel je kmalu, da je voda slana in da ima poseben okus. Začel je tam kopati in našel je precej krepke vrelece in k temu še raznovrstne starinske naprave. V zemlji ste bili, drug nad drugo, 2 veliki